

проф. др Владимир Мићић,
Београд

Математика као животна потреба, наставни предмет, наука и примењена наука, професија и љубав

Овако захтеван наслов предавања тражи компетентног предавача. Извесно је да оно мора, у значајној мери, имати и личну ноту. Први (уводни) део намењен је да слушаоце, у мери у којој је то могуће у оквирима расположивог времена, увери да у искуству предавача постоји доста елемената који га за такву улогу квалификују. Други део (развијање) представља покушај да се прикаже његово лично виђење и однос према наведеним својствима и карактеристикама. У трећем делу (закључци) поделићемо са слушаоцима неке од наших ставова у вези са данашњим тренутком нашег образовног, и не само образовног, система и местом математике у његовим оквирима.

Увод. Од основне школе у Белом Манастиру до дипломирања на ПМФ у Београду. Од ОШ „Сутјеска“ до Грађевинског и Учитељског факултета и Математичке гимназије. Од (срећом) необјављеног резултата до докторске дисертације. Од граничних проблема теорије функција комплексне променљиве до проблема струјања подземних вода. Од квазиконформних пресликавања до проблема математичке картографије. Од асистента до професора Математике и Методике математике, од учионице, преко амфитеатра, до учионице. А љубав посвуда!

Разрада. Прихватимо став да се најбоље сазнаје шта је математика бављењем њоме. За нас није спорно да је математика била и јесте човекова *животна потреба* у свим цивилизацијама и у њиховим оквирима формираним друштвеним срединама. Она је неизоставни део *опште културе* у свакој од њих, без обзира на чињеницу да се у неким срединама и ретким епохама то оспоравало. Из тога је, природно, проистекла потреба да, кроз историју, математички садржаји буду присутни у сваком од образовних система, по правилу као један од њихових најзначајнијих носећих стубова. Ово је формализовано кроз одговарајући *наставни предмет*. Како видимо успешно остваривање наставе математике на различитим нивоима? Категорично се противимо покушајима да се математици оспори статус *науке* у смислу у коме се он признаје физици, хемији, биологији. Шта је у математици научни резултат? Како доћи до проблема којим се треба и вреди бавити? Да ли постоји разлика између *примењене математике* и примена математике? О генези математичког појма из опажајног контакта са стварношћу, материјалном или не, његовим „бивствовањем“ и обрадом у математичком окружењу и употреба добијених резултата у стварности из које је потекао. О *професији* математичара сведоче бројни писани материјали, биографије, судбине.

Значајни ствараоци у разним областима људске делатности тврде да она обезбеђује боље, повремено и оптимално, обављање задатака, решавање проблема. Шта је карактеристично за професионалног математичара? А *љубав*, опет, посвуда!

Закључци. Ако смо се определили за преовлађујућу улогу компетентности, морамо нагласити да наши ставови само делимично „покривају“ актуелну математичку стварност. Њен део, који се односи на рачунарство и информатику, морају анализирати, развијати, пројектовати га, о њему одлучивати млађи, другачије образовани кадрови. Налазимо се у фази интензивних припрема за реформу нашег образовног система: у њеним оквирима нас очекује и реформа наставних планова и програма. Како да се то оствари, посебно, како да се оствари у области наставе математике? Очекују ли нас промене као последица темељних промена у селекцији културних вредности које кроз образовни систем, посебно кроз наставу математике, треба афирмисати? Настава математике и у њеним оквирима: ученици, наставници, уџбеници, контрола наставног процеса, стручно усавршавање наставника, Вредновање постигнућа ученика, школа, целог образовног система, тежња ка разумнијим, уједначенијим, контролисаним критеријумима. Зашто су релативно слаби резултати на ПИСА тестирању свеprisутни у широкој, па и стручној јавности, а релативно солидни резултати на ТИМСС тестирању маргинализовани?